

RADNY RADY MIASTA LUBLIN

TOMASZ GONTARZ

Lublin, 14 lipca 2026 r.

Pan dr Krzysztof Żuk

Prezydent Miasta Lublin

za pośrednictwem:

Przewodniczącego Rady Miasta Lublin

Jarosława Pakuły

INTERPELACJA

w sprawie praktyki Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie dotyczącej transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie C-713/23

Szanowny Panie Prezydencie,

działając na podstawie art. 24 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662), składam interpelację w sprawie praktyki stosowanej przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie w zakresie rozpatrywania wniosków o transkrypcję zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci.

Zgodnie z art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wступują ze sobą w związek małżeński. Zgodnie zaś z art. 107 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego kierownik urzędu stanu cywilnego odmawia dokonania transkrypcji, jeżeli byłaby ona sprzeczna z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Na tej podstawie kierownicy urzędów stanu cywilnego w całym kraju – w tym w Lublinie – przez lata konsekwentnie odmawiali

RADNY RADY MIASTA LUBLIN

TOMASZ GONTARZ

transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci, a praktykę tę aprobowali sądy administracyjne obu instancji. Podkreślenia wymaga, że żaden z przywołanych przepisów nie został do dnia dzisiejszego znolizowany przez ustawodawcę.

W dniu 25 listopada 2025 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie C-713/23, w którym – odpowiadając na pytanie prejudycjalne Naczelnego Sądu Administracyjnego – uznał, że odmowa uznania małżeństwa dwóch obywateli Unii tej samej płci, zawartego legalnie w innym państwie członkowskim w trakcie korzystania ze swobody przemieszczania się, jest sprzeczna z art. 20 i 21 TFUE odczytywanymi w świetle art. 7 i 21 Karty praw podstawowych. Podkreślenia wymaga, że wyrok ten zapadł na tle ściśle określonego stanu faktycznego – pary, która przez dłuższy czas zamieszkiwała w Niemczech i tam umocniła swoje życie rodzinne, realnie korzystając ze swobody przemieszczania się i pobytu – a sam Trybunał zastrzegł, że obowiązek uznania nie oznacza wymogu wprowadzenia instytucji małżeństwa osób tej samej płci do prawa krajowego. Następnie, wyrokiem z dnia 20 marca 2026 r., Naczelny Sąd Administracyjny zobowiązał kierownika warszawskiego urzędu stanu cywilnego do dokonania transkrypcji aktu małżeństwa, którego dotyczyło pytanie prejudycjalne, a w ślad za tym rozstrzygnięciem podobne orzeczenia w sprawach indywidualnych zaczęły wydawać wojewódzkie sądy administracyjne. W maju 2026 r. Prezydent m.st. Warszawy ogłosił, że tamtejszy urząd stanu cywilnego będzie dokonywał transkrypcji aktów małżeństw osób tej samej płci zawartych w państwach Unii Europejskiej także na podstawie kolejnych wniosków – a więc w sposób systemowy, wykraczający poza wykonanie prawomocnych orzeczeń zapadłych w sprawach indywidualnych.

Linia ta objęła również Lublin: wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2026 r. (sprawa prowadzona pod sygn. akt III SA/Lu 82/24) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie uchylił decyzję Wojewody Lubelskiego z dnia 6 grudnia 2023 r. oraz poprzedzającą ją decyzję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie o odmowie transkrypcji i zobowiązał Kierownika USC do przeniesienia do rejestru stanu cywilnego, w drodze transkrypcji, aktu małżeństwa dwóch kobiet zawartego w Portugalii – w terminie 30 dni od dnia zwrotu akt administracyjnych po uprawomocnieniu się wyroku. Na szczególną uwagę zasługuje przy tym okoliczność, że – według publicznych doniesień – sprawa lubelska

RADNY RADY MIASTA LUBLIN

TOMASZ GONTARZ

dotyczyła pary, która udała się za granicę w celu zawarcia związku, a więc stanu faktycznego istotnie odmiennego od sprawy C-713/23. Orzecznictwo krajowe rozszerza zatem skutki wyroku TSUE poza jego traktatowe uzasadnienie, co potwierdza obawę, że w drodze praktyki orzeczniczej i urzędniczej dochodzi do faktycznego wprowadzania do polskiego porządku prawnego instytucji, której polski ustawodawca nigdy nie ustanowił.

Pragnę jednoznacznie stwierdzić, że nie podzielam kierunku, w którym zmierza opisana praktyka. Kształt instytucji małżeństwa i materia stanu cywilnego należą – zgodnie z zasadą przyznania wyrażoną w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 Traktatu o Unii Europejskiej – do wyłącznej kompetencji państw członkowskich, czego nie zmienia orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości; sam art. 9 Karty praw podstawowych gwarantuje prawo do zawarcia małżeństwa „zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tych praw”. Tymczasem w drodze wyroku organu zewnętrznego wobec Rzeczypospolitej – a następnie jego rozszerzającej wykładni przez sądy krajowe i deklaracji organów wykonawczych gmin – do polskiego porządku prawnego wprowadzane są skutki instytucji, o której ustanowieniu nie zdecydował ani ustrojodawca, ani ustawodawca. Art. 18 Konstytucji, art. 1 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz art. 107 pkt 3 Prawa o aktach stanu cywilnego pozostają w obrocie prawnym w niezmienionym brzmieniu, a zgodnie z art. 8 ust. 1 Konstytucji to Konstytucja – nie zaś wyroki trybunałów międzynarodowych – jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, co w odniesieniu do granic kompetencji przekazanych Unii potwierdzał także Trybunał Konstytucyjny. Zgodnie z art. 7 Konstytucji organy władzy publicznej – w tym kierownik urzędu stanu cywilnego – działają na podstawie i w granicach prawa. Nie kwestionując obowiązku wykonania prawomocnych orzeczeń sądów zapadłych w indywidualnych sprawach, stoję na stanowisku, że o tak fundamentalnej zmianie ustrojowej może zdecydować wyłącznie polski ustawodawca – a nie trybunał zewnętrzny, praktyka orzecznicza ani tym bardziej deklaracje prezydentów miast. Rozstrzyganie tego sporu praktyką urzędniczą budzi zasadnicze zastrzeżenia z punktu widzenia zasady legalizmu, pewności prawa i suwerenności państwa w materii nieprzekazanej Unii Europejskiej. Mieszkańcy Lublina mają prawo wiedzieć, według jakich reguł działa w tej sprawie ich urząd stanu cywilnego.

RADNY RADY MIASTA LUBLIN

TOMASZ GONTARZ

Kontekst lubelski jest przy tym konkretny: według publicznie dostępnych informacji do Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie wpłynęły dotychczas dwa wnioski o transkrypcję aktów małżeństwa osób tej samej płci. Pierwszy, z 2018 r., zakończył się odmową Kierownika USC, utrzymaną następnie przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie (2020 r.) i Naczelny Sąd Administracyjny (2023 r.). Drugi wniosek, z 2023 r., również spotkał się z decyzją odmowną, jednak opisanym wyżej wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2026 r. WSA w Lublinie uchylił obie decyzje odmowne i zobowiązał Kierownika USC do dokonania transkrypcji. Według doniesień medialnych z maja 2026 r. Wojewoda Lubelski zadeklarował publicznie, że nie planuje zaskarżania tego wyroku skargą kasacyjną, natomiast służby prasowe Urzędu Miasta Lublin – bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku – zapowiedziały „podjęcie starań, aby wykonać ten wyrok”. Odnotowuję ponadto, że już w marcu 2026 r. – po wyroku NSA – rzeczniczka lubelskiego Ratusza informowała publicznie, iż Urząd „czeka na wprowadzenie przez ministerstwo rozwiązania formalno-technicznego umożliwiającego transkrypcję aktów małżeństwa”, co odczytuję jako sygnał gotowości do przyjęcia nowej praktyki bez oczekiwania na rozstrzygnięcie ustawodawcy.

Kwestia konstytucyjności opisaney praktyki pozostaje przy tym otwarta: do Trybunału Konstytucyjnego został złożony wniosek grupy posłów na Sejm RP o zbadanie zgodności z Konstytucją przepisów, na podstawie których zobowiązano urzędy stanu cywilnego do transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci. Jednocześnie – według publicznego stanowiska Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – dopiero trwają prace nad rozwiązaniami umożliwiającymi implementację wyroku TSUE, a kwestii tej nie można rozwiązać wyłącznie poprzez zmianę rozporządzenia czy modyfikację formularzy w systemach informatycznych. Stan ten potwierdza, że ani ustawodawca, ani administracja rządowa nie stworzyły dotąd ram prawnych dla praktyki, którą część samorządów zapowiada przyjmować na własną rękę.

W związku z powyższym zwracam się do Pana Prezydenta z następującymi pytaniami:

- 1. Ile wniosków o transkrypcję zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci wpłynęło do Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie od 2018 r. do dnia udzielenia odpowiedzi – w ujęciu rocznym – oraz jak zostały one rozstrzygnięte (odmowa, transkrypcja, sprawa w toku)?**

RADNY RADY MIASTA LUBLIN

TOMASZ GONTARZ

2. **Czy po wyroku TSUE z dnia 25 listopada 2025 r., wyroku NSA z dnia 20 marca 2026 r. oraz wyroku WSA w Lublinie z dnia 28 kwietnia 2026 r. do USC w Lublinie wpłynęły nowe wnioski tego rodzaju? Jeżeli tak – ile i w jaki sposób zostały lub zostaną rozpatrzone?**
3. **Jaka jest aktualna praktyka Kierownika USC w Lublinie wobec takich wniosków: czy organ nadal odmawia transkrypcji na podstawie art. 107 pkt 3 Prawa o aktach stanu cywilnego, czy też dokonuje transkrypcji – a jeżeli tak, to na jakiej podstawie prawnej, zważywszy że przepisy ustawowe nie uległy zmianie?**
4. **Czy wyrok WSA w Lublinie z dnia 28 kwietnia 2026 r. uprawomocnił się i czy transkrypcja została już dokonana – a jeżeli tak, to kiedy? Czy przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej Kierownik USC w Lublinie lub Pan Prezydent dokonali analizy prawnej zasadności zaskarżenia tego wyroku, a także czy Miasto przedstawiało Wojewodzie Lubelskiemu – jako stronie postępowania – jakiekolwiek stanowisko co do celowości wniesienia skargi kasacyjnej? Kto i na jakiej podstawie podjął w imieniu Miasta decyzję o zapowiedzianym publicznie „podjęciu starań, aby wykonać ten wyrok”?**
5. **Czy Pan Prezydent lub Kierownik USC w Lublinie wydał albo planuje wydać wytyczne lub polecenia przewidujące dokonywanie transkrypcji na podstawie kolejnych wniosków – analogicznie do decyzji ogłoszonej przez Prezydenta m.st. Warszawy? Jeżeli tak – proszę o wskazanie podstawy prawnej takiego rozwiązania w świetle art. 18 Konstytucji RP, art. 1 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz art. 107 pkt 3 Prawa o aktach stanu cywilnego.**
6. **Co dokładnie oznacza przekazana w marcu 2026 r. publiczna informacja rzeczniczki Urzędu, że Miasto „czeka na wprowadzenie przez ministerstwo rozwiązania formalno-technicznego umożliwiającego transkrypcję”? Czy Miasto zwracało się w tej sprawie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, czy otrzymało od MSWiA lub od Wojewody Lubelskiego – jako organu nadzoru w sprawach rejestracji stanu cywilnego – jakiekolwiek stanowiska, wytyczne lub rekomendacje, a jeżeli tak – proszę o przedstawienie ich treści.**

RADNY RADY MIASTA LUBLIN

TOMASZ GONTARZ

7. **Jakie skutki w rejestrze stanu cywilnego oraz w rejestrze PESEL (w szczególności w zakresie oznaczenia stanu cywilnego) wywołuje dokonanie transkrypcji zagranicznego aktu małżeństwa osób tej samej płci i czy Urząd Miasta dokonał analizy prawnej konsekwencji takich wpisów dla innych postępowań administracyjnych prowadzonych przez Miasto?**
8. **Czy – wobec złożonego do Trybunału Konstytucyjnego wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę opisanych rozstrzygnięć oraz wobec braku rozwiązań legislacyjnych, nad którymi według MSWiA dopiero trwają prace – Pan Prezydent rozważy powstrzymanie się od przyjmowania praktyki dokonywania transkrypcji na podstawie kolejnych wniosków do czasu rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego lub interwencji polskiego ustawodawcy?**
9. **Jakie jest stanowisko Pana Prezydenta: czy do czasu ewentualnej interwencji polskiego ustawodawcy Urząd Stanu Cywilnego w Lublinie ograniczy się do wykonywania prawomocnych orzeczeń sądów zapadłych w sprawach indywidualnych, czy też zamierza – wzorem Warszawy – przyjąć praktykę dokonywania transkrypcji na podstawie każdego kolejnego wniosku? Czy Pan Prezydent podziela pogląd, że o kształcie instytucji małżeństwa w Rzeczypospolitej Polskiej rozstrzygać może wyłącznie polski ustrojodawca i ustawodawca?**

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi na piśmie w terminie 14 dni, zgodnie z art. 24 ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym.

Z wyrazami szacunku,

(-)

Tomasz Gontarz

Radny Rady Miasta Lublin